

БИРИЛИЦА ИЗВАН ГРАНИЦА

WWW.IPSILONSRBIJA.RS

ИПСИЛОН СРБИЈА

Кабинет министра без задуженог за координацију активности и
мера у области односа са дијаспором

Contents

- 4* ПОЧЕЦИ ЋИРИЛИЦЕ
- 8* ЗНАЧАЈ ЋИРИЛИЦЕ ЗА СРПСКИ НАРОД
- 11* ПРОМОЦИЈА ЋИРИЛИЦЕ У ДИЈАСПОРИ
- 13* ЧУВАЊЕ ЋИРИЛИЦЕ У САВРЕМЕНОМ ДОБУ
- 14* РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Почеци ћирилице

Ћирилица је настала у 9. веку као писмо словенских народа. Њени творци, свети Ћирило и Методије, византијски мисионари, првобитно су створили глагољицу, прво словенско писмо. Глагољица је била основа за каснију реформу и појаву ћирилице. Ћирилица је добила име у част Ћирила, једног од двојице браће.

Ћирилица је изворно била књижевно и црквено писмо, коришћено за преводе богослужбених текстова на старословенски језик. Ово писмо је убрзо усвојено широм словенског света, постајући основа писмености у бројним народима.

Касније, током средњег века, ћирилица је претрпела измене у различитим словенским земљама, укључујући Србију, Русију и Бугарску, прилагођавајући се језичким специфичностима сваког народа.

Реформа Вука Стефановића Караџића

У 19. веку, велики српски реформатор Вук Стефановић Караџић поједноставио је ћирилично писмо. Он је увео принцип „пиши као што говориш“, чиме је сваки глас добио одговарајући знак. Ова реформа учинила је ћирилицу једним од најфункционалнијих и најфоничнијих писама у свету.

Ћирилица у модерно доба

Ћирилица је током векова остала симбол културног и духовног идентитета словенских народа. У Србији је била и остала национално писмо, које сведочи о историјском и културном континуитету.

Ћирилица је данас званично писмо у Србији, Републици Српској и неколико других земаља, док је широко коришћена и у многим словенским културама. Технологија је омогућила њено очување у дигиталној ери, што додатно осигурава њену употребу у свакодневном животу.

Ћирилица и реформа Саве Мркаљ

Сава Мркаљ, српски филолог и свештеник из 19. века, био је један од пионира реформи ћириличног писма. Његов рад представљао је важан корак ка стандардизацији српског језика и писма. У свом делу "Сало дебелог јера либо азбукопротрес", објављеном 1810. године, Мркаљ је предложио значајно поједностављење ћирилице.

Мркаљ је критиковао употребу сложених и непотребних слова у тадашњој ћирилици, тврдећи да би писмо требало да буде што једноставније и фоничније. Његова реформа подразумевала је смањење броја слова у азбуци, остављајући само она која су неопходна за прецизно изражавање звукова српског језика. Овај приступ је био основа за каснију реформу Вука Стефановића Караџића.

Иако је Мркаљев предлог изазвао одређене контроверзе у време када је објављен, он је поставио темеље за прихватање модерних фоничких принципа. Караџић је касније проширио и дорадио Мркаљеве идеје, чиме је српска ћирилица постала једно од најсавршенијих писама у свету.

Ћирилица као културни и духовни симбол

Ћирилица као културни и духовни симбол

Ћирилица је више од писма – она је симбол културног и духовног јединства словенских народа. Кроз историју, служила је као средство преношења и очувања традиције, религије и културних вредности. Црквени списи, летописи и значајни историјски документи сачувани су управо захваљујући ћирилици.

У српској традицији, ћирилица је постала основни инструмент за очување идентитета у изазовним историјским периодима. Она је била кључна у временима страних окупација и културних притисака, када је служила као оруђе отпора и симбол националне независности.

Ћирилица и образовање

Увођењем ћирилице у образовне системе словенских народа, омогућено је ширење писмености и културног уздицања. Манастири и школе су вековима били центри писмености где је ћирилица коришћена за подучавање младих генерација. У средњовековној Србији, многи значајни списи попут Мирослављевог јеванђеља настали су на ћирилици, што сведочи о њеној улози у развоју српске књижевности.

Ћирилица у савременом добу

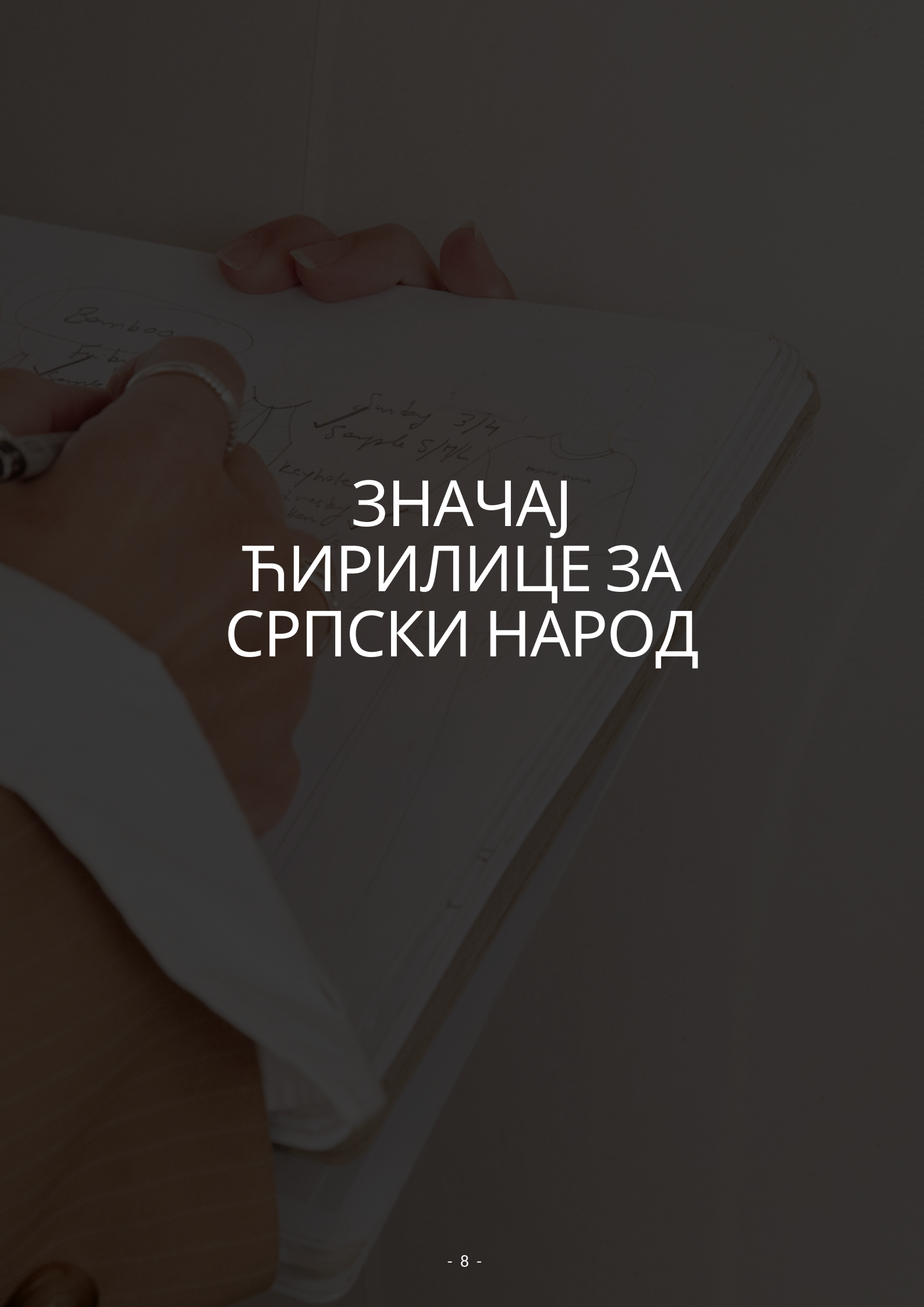
У модерном добу, ћирилица се успешно адаптирала на технолошке иновације. Увођење дигиталне ћирилице омогућило је њено коришћење у савременим медијима, интернету и мобилним технологијама. Србија и друге словенске земље настављају да раде на њеном очувању и промоцији као дела културног наслеђа.

Светски значај ћирилице

Ћирилица није само писмо словенских народа. Она се користи у бројним земљама широм света, укључујући Русију, Украјину, Белорусију, Бугарску, Северну Македонију, Црну Гору и Србију. Ћирилица је једно од званичних писама Европске уније, чиме се додатно наглашава њен значај у глобалном контексту.

Ћирилица и космос

Интересантно је напоменути да је ћирилица прва отишла у космос – руски космонаути су користили ћирилицу у својим документима и комуникацији током историјских мисија. Ова чињеница додатно истиче универзалну вредност и примењивост ћириличног писма.

ЗНАЧАЈ ЋИРИЛИЦЕ ЗА СРПСКИ НАРОД

*Ћирилица за српски народ има
вишеструки значај, дубоко
укорењен у његовом историјском,
културном и духовном
идентитету. Њена важност
огледа се у следећим аспектима:*

НАЦИОНАЛНИ И КУЛТУРНИ ИДЕНТИТЕТ

Ћирилица је више од писма – она је симбол српског националног идентитета. Кроз векове, српски народ је користио ћирилицу као основно средство за записивање своје историје, књижевности и духовности. Чувајући ћирилицу, српски народ чува своје наслеђе и обележје које га издваја међу другим народима.

ДУХОВНА И ЦРКВЕНА ТРАДИЦИЈА

Ћирилица је дубоко повезана са православном вером, која је један од стубова српског идентитета. Она је коришћена у богослужбеним књигама, молитвама и црквеним записима, чиме је допринела очувању православне вере и њеног преношења кроз генерације.

СИМБОЛ ОТПОРА И НЕЗАВИСНОСТИ

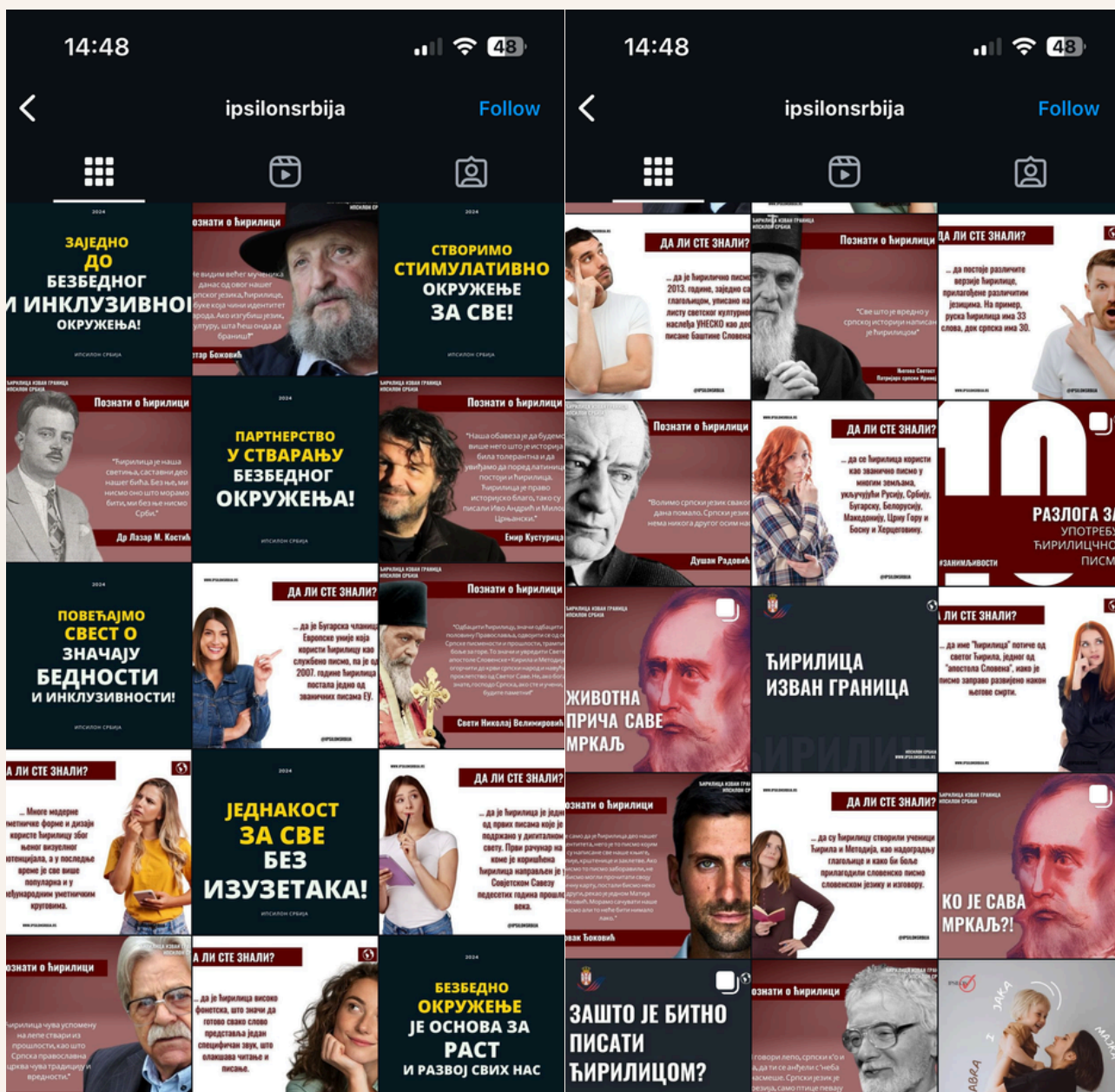
Током историје, у временима када је српски народ био под страним притиском и окупацијом, ћирилица је служила као симбол отпора и националног јединства. Чување и коришћење ћирилице у таквим условима било је чин борбе за очување идентитета и културе.

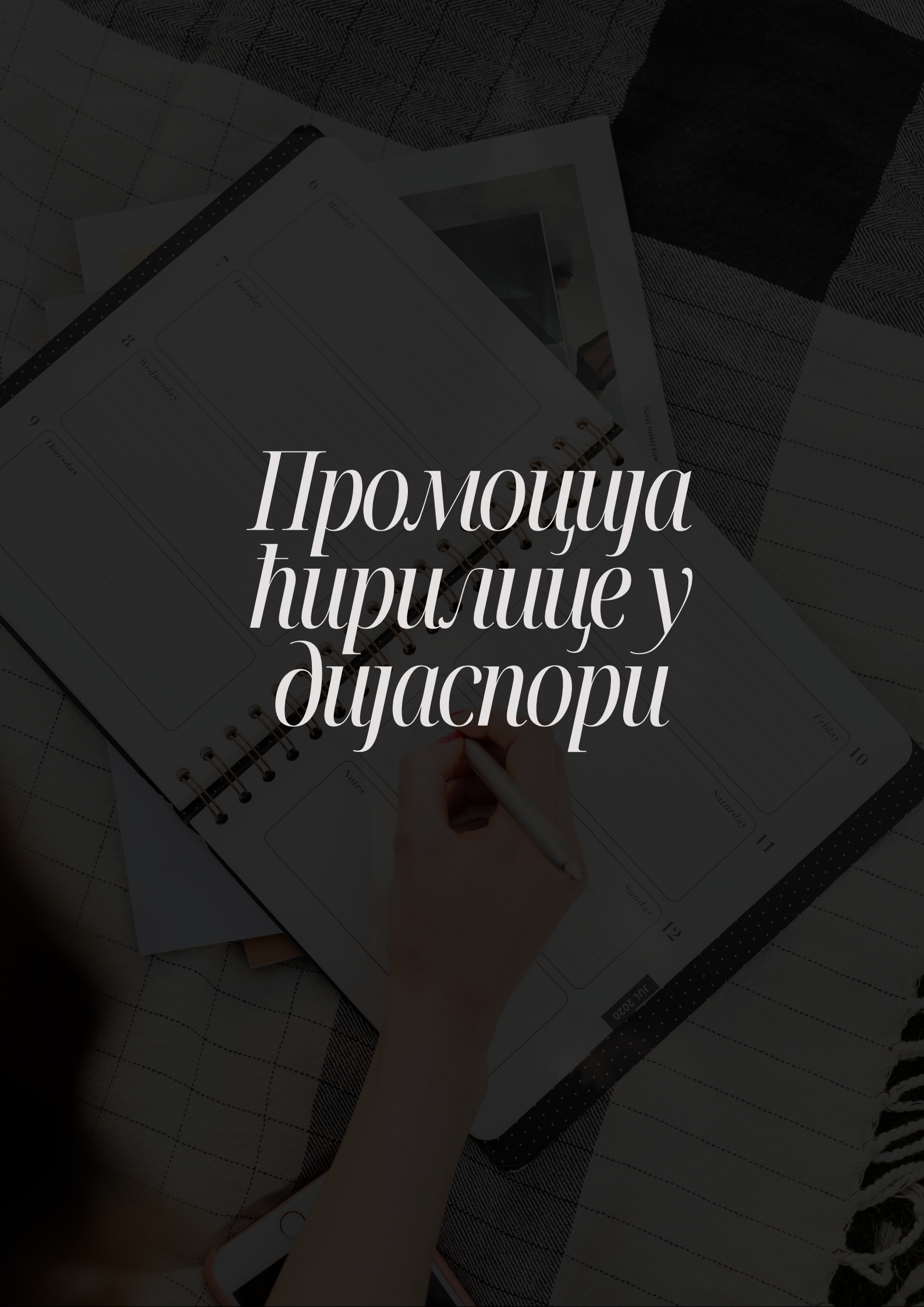
ИНСТРУМЕНТ САВРЕМЕНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

У данашње време, ћирилица је још увек жива и значајна. Њена дигитализација и коришћење у савременим медијима омогућавају њено очување и промоцију, како у Србији, тако и међу дијаспором. Она је начин да се српски народ повеже са својим коренима и да се културно наслеђе прилагоди савременим условима.

УЛОГА У ДИЈАСПОРИ

За Србе у дијаспори, ћирилица је важан начин да одрже везу са матицом. Коришћењем ћирилице, чувају свој језик, културу и осећај припадности српској заједници, без обзира на то где се налазе.

A hand is shown writing in a spiral-bound notebook. The notebook is open to a page with a calendar layout, showing days from Monday to Sunday. The text "Promoција ћирилице у дијаспори" is written in a large, white, serif font across the center of the page. The background is a dark, textured surface, possibly a tablecloth or fabric.

Промоција ћирилице у дијаспори

За српску дијаспору, ћирилица је подсетник матици, симбол везе са коренима и историјом. Она омогућава младим генерацијама у расејању да уче и негују српски језик, ослажујући њихову припадност културном наслеђу.

Примарни циљеви промоције ћирилице у дијаспори укључују:
ају свој језик, културу и осећај припадности српској заједници, без обзира на то где се налазе.

01

Образовање

Организовање курсева српског језика и писма за децу и одрасле.

02

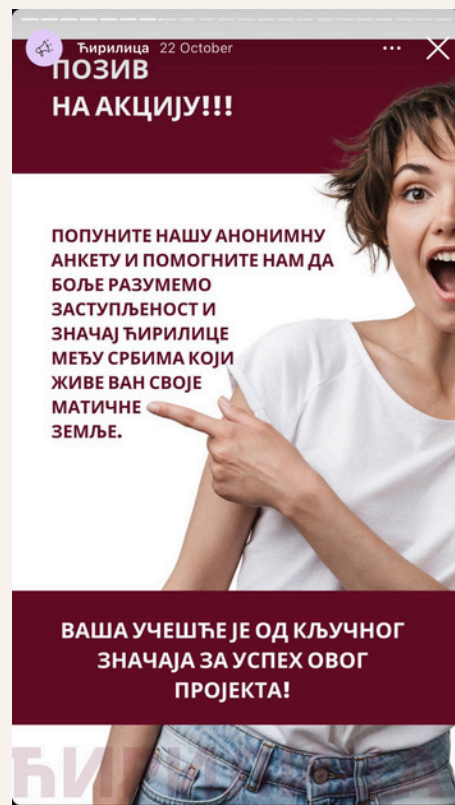
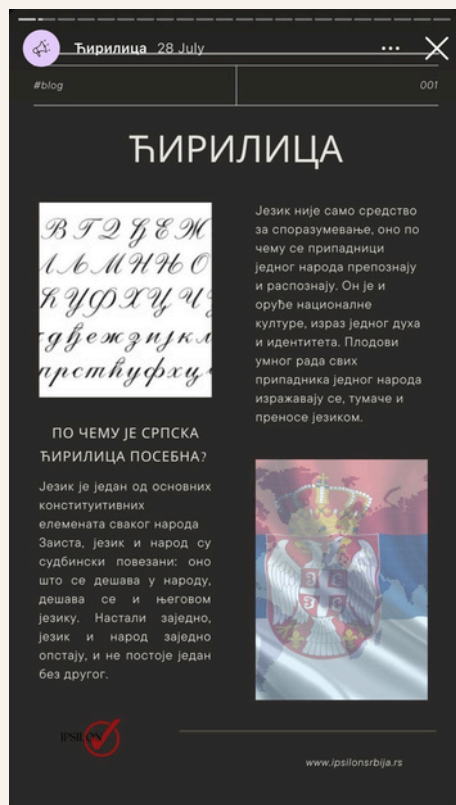
Доступност материјала:

Обезбеђивање дигиталних и штампаних ресурса на ћирилици.

03

Културни догађаји:

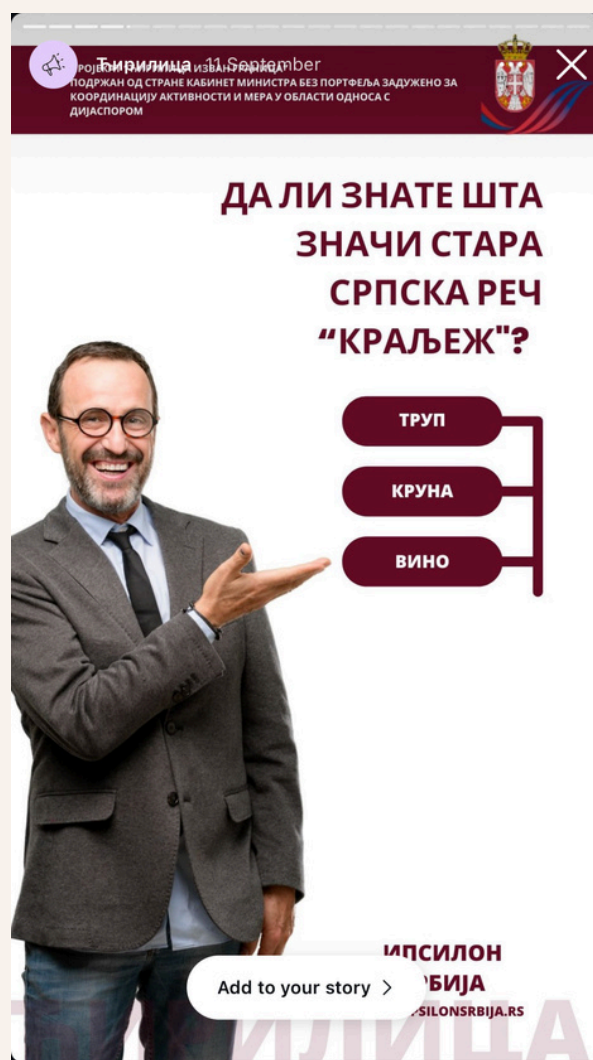
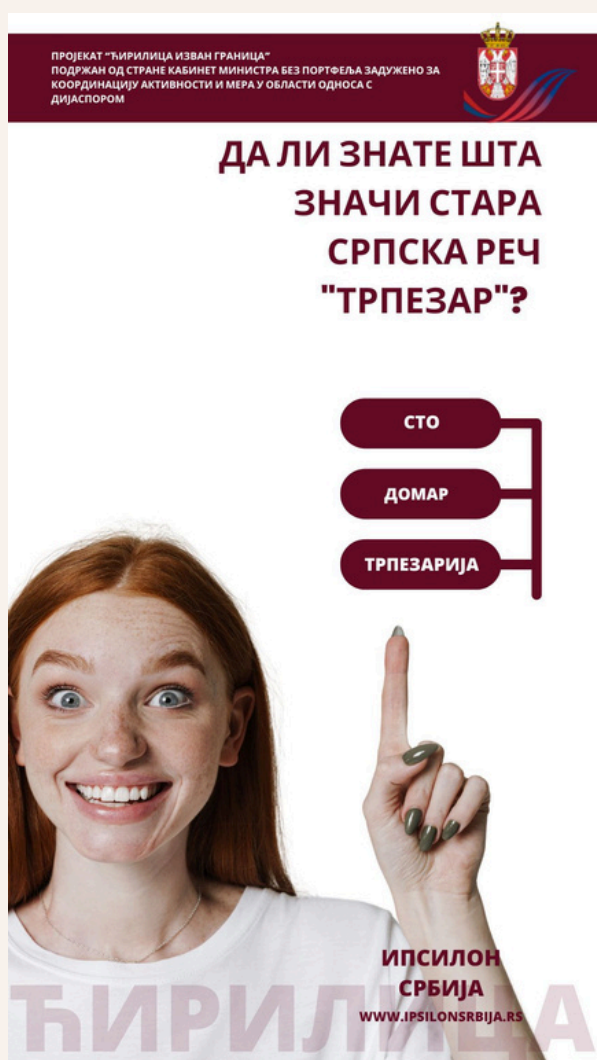
Подршка манифестацијама које промовишу српску културу и традицију.

Чување ћирилице у савременом добу

У ери дигитализације и глобализације, чување ћирилице је од суштинског значаја. Ћирилица је присутна у модерним технологијама, што омогућава њено коришћење у свакодневном животу, од друштвених мрежа до пословне комуникације. Да би ћирилица остала живо писмо, важно је:

- Подстицати њену употребу у образовању и јавном животу.
- Креирати софтвер и апликације са подршком за ћирилично писмо.
- Промовисати њену естетику и практичност међу младима.

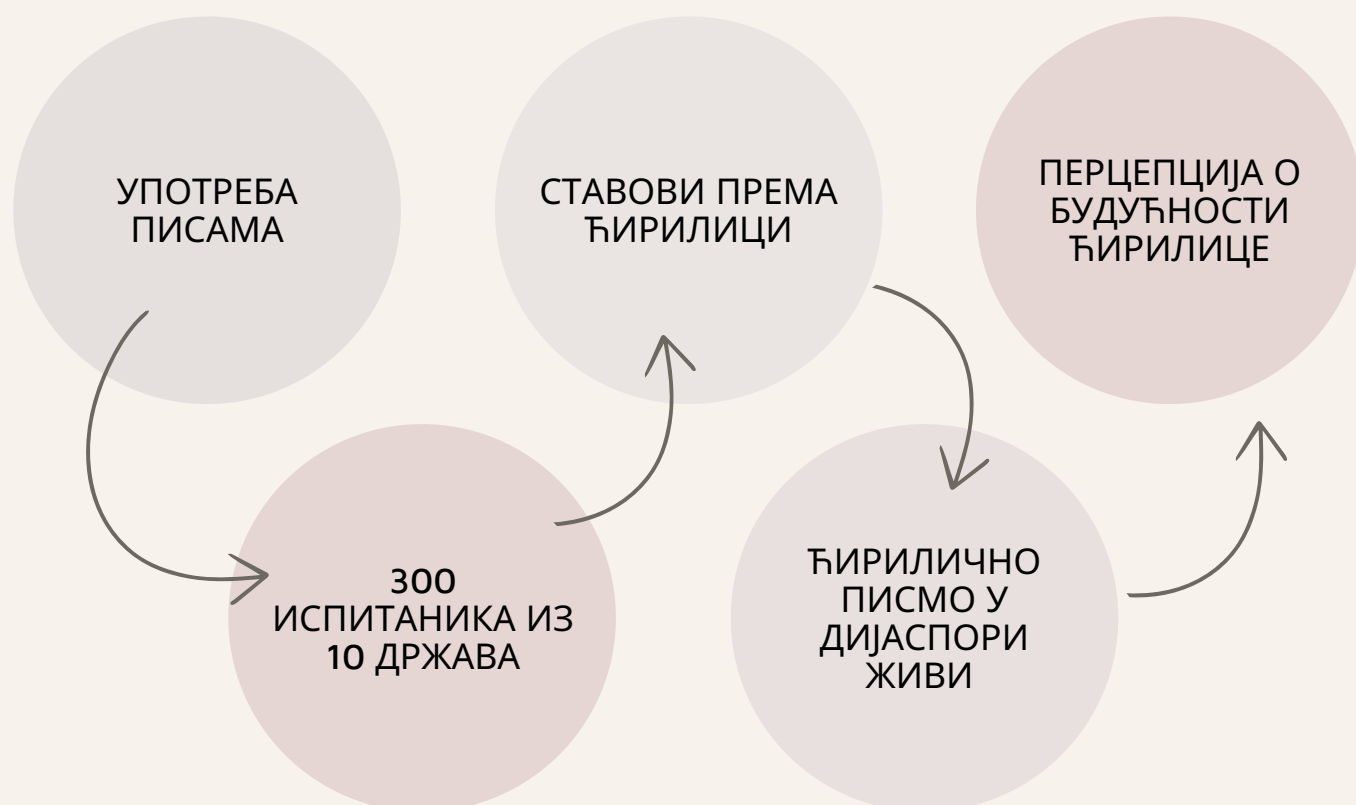

Реализација истраживања путем попуњавања онлајн анкете

Циљ овог истраживања био је да се истраже ставови и понашање грађана у погледу употребе ћириличног писма у свакодневном животу, посебно у дијаспори. Истраживање је спроведено путем онлајн анкете, која је била доступна свим заинтересованим учесницима. Подаци добијени истраживањем служе као основа за разматрање трендова у употреби писма и могућих мера за очување ћирилице у дигиталној сфери.

Истраживање је спроведено путем онлајн анкете која је обухватала питања о навикама у коришћењу ћирилице и латинице, као и ставовима учесника о значају очувања ћириличног писма. Анкета је била доступна путем платформи Google Forms и SurveyMonkey, а линкови су дистрибуирани преко друштвених мрежа (Facebook, Instagram), као и путем електронске поште. Учесницима је обезбеђена анонимност у одговорима, као и гаранција о заштити њихових личних података.

Анкета је садржавала 20 питања,:

Резултати

ПРЕЛИМИНАРНИ РЕЗУЛТАТИ ПОКАЗУЈУ СЛЕДЕЋЕ:

- **Употреба ћирилице и латинице:** 65% учесника изјавило је да већину времена користи латинично писмо, посебно на друштвеним мрежама и у дигиталној комуникацији. Међутим, 30% учесника је навело да редовно користи ћирилицу, али углавном у писаној комуникацији и у званичним документима.
- **Ставови према ћирилици:** 85% учесника сматра да је ћирилица важан део националног идентитета и културе. Међутим, само 45% њих сматра да је ћирилица довољно присутна на интернету, док 55% сматра да латиница доминира, нарочито на веб-сајтовима и у дигиталним медијима.
- **Будућност ћирилице:** 70% учесника верује да ћирилица треба да буде активно очувана и промовисана, посебно у образовању и медијима. С тим у вези, 60% учесника подржава иницијативе за већу употребу ћирилице на интернету, укључујући захтеве за законске мере које би охрабриле њену употребу у дигиталним комуникацијама.

ЋИРИЛИЧНО
ПИСМО У
ДИЈАСПОРИ
ЖИВИ

Анализа и обрада података

Након завршетка анкете, подаци су пребачени у статистички софтвер за анализу (SPSS), где су анализирани према различитим демографским групама. На основу анализа, утврђено је да млађе генерације (18-34 године) имају тенденцију да чешће користе латиницу, док старије генерације (35-60 година) показују већу наклоност према ћирилици. Подаци такође показују да људи који живе у Србији и другим земљама региона имају већу свест о значају ћирилице од људи који живе у иностранству.

Закључак

Резултати истраживања указују на значајну разлику у употреби ћирилице и латинице у свакодневној комуникацији, нарочито на интернету, где латиница доминира. Иако већина учесника препознаје важност ћирилице за национални идентитет, постоји потреба за већом промоцијом и заштитом ћирилице у дигиталном простору. Препоруке из истраживања укључују покретање кампања за подизање свести о важности употребе ћирилице, као и стварање услова за лакшу и доступнију употребу ћирилице на интернету.

Препоруке

- Увођење програма који ће охрабрити младима генерацијама да користе ћирилицу у дигиталној комуникацији.
- Организовање радионица и кампања у школама и универзитетима о значају ћирилице.
- Разматрање законских мера које ће подржати употребу ћирилице у јавним институцијама и на интернету.